

آمار رسمی هم رونق را تأیید نمی‌کند حتی با عینک!

سخنان اخیر رئیس جمهور درخصوص خروج از رکود در حالی است که بر مبنای گزارش مرکز آمار، نرخ سرمایه‌گذاری به شدت کاهش و موجودی انبارها به شدت افزایش یافته که نشان‌دهنده تداوم وضعیت رکودی می‌باشد.

سخنان اخیر رئیس جمهور درخصوص خروج از رکود در حالی است که بر مبنای گزارش مرکز آمار، نرخ سرمایه‌گذاری به شدت کاهش و موجودی انبارها به شدت افزایش یافته که نشان‌دهنده تداوم وضعیت رکودی می‌باشد.

تاکیدات رئیس دولت یازدهم در زمینه‌هایی مانند رشد اقتصادی، رونق و مواری از این قبیل، طی مدت کاری دولت یازدهم بارها و بارها تکرار شده است، تکراری که هر چند هر بار واکنش کارشناسان را در این زمینه برانگیخته ولی تأکید مکرر دولتمردان، از جمله شخص رئیس جمهور در این زمینه نشان‌دهنده نوعی ذهن کجی به رسانه‌های منتقد و کارشناسان می‌باشد. با این حال برای تنویر افکار عمومی و بررسی علمی و مستند، رئیس جمهور دو روز پیش در بخشی از سخنان خود گفته بود: «یک تحرک بسیار خوبی در سراسر کشور به وجود آمده و هر استانداری به تهران می‌آید و گزارش می‌دهد، همه در استان خودشان شاهد رونق و فعالیت هستند، اما عقب‌ماندگی‌ها و کمبودها و رکودها آنقدر عمیق هستند که هنوز جای خالی پر نشده است.

ما در سال 91 حدود 7 درصد رشد اقتصادی منفی داشتیم، در سال 92 منهای 2/1 یعنی نزدیک 2 درصد رشد منفی داشتیم؛ این یعنی 9 درصد رشد منفی داشتیم، در سال 93 حدود 3 درصد رشد داشتیم و در سال 94 حدود 2 درصد رشد داشتیم؛ یعنی ما 5 درصد در مجموع رشد داشته‌ایم. باید 4 درصد دیگر رشد داشته باشیم تا تازه جبران شود.

ما هنوز نتوانسته‌ایم به سال 90 برسیم و هنوز نتوانستیم آن چاله‌های به وجود آمده را پر کنیم، بنابراین این حرف درست است و ما هنوز همه آثار رونق را در همه بخش‌های کشور نمی‌بینیم، اما امسال به لطف الهی، یک حرکت بسیار خوبی شروع شده و باید همان را با سرعت بیشتری ادامه دهیم.»

به گزارش فارس، گرد کردن ارقام منفی رشد اقتصادی در سال‌های 91 و 92 در اظهارات رئیس جمهور نکته جالبی است. روحانی رشد منفی 8/6 درصد در سال 91 را منفی 7 درصد و رشد منفی 2/1 درصد 92 را منفی 2 درصد عنوان کرده و در مجموع رشد اقتصادی آن دو سال را منفی 9 درصد اعلام کرد که یک درصد از رقم واقعی بالاتر است.

روحانی همچنین رشد اقتصادی سال 94 را مثبت 2 درصد اعلام کرده اما معلوم نیست ماخذ این رشد کدام نهاد آماری است. بانک مرکزی که به بن‌بست مصلحت‌اندیشی مشاوران رئیس‌جمهور خورد و گزارش‌نماگرهای اقتصادی را بدون درج ارقام رشد اقتصادی منتشر کرد و مرکز آمار ایران هم رشد اقتصادی سال 94 را یک درصد و رشد اقتصادی بدون نفت را 9/0 درصد اعلام کرده است. بگذریم از اینکه در گزارش بانک مرکزی، رشد اقتصادی سال 94 مثبت نبوده و به همین دلیل برای انتشار به سد مشاوران رئیس‌جمهور برخورد کرد.

روحانی در بخش دیگری از صحبت خود یکی از اهداف برجام را ایجاد اشتغال عنوان کرد و گفت: «با وام که نمی‌شود اشتغال ایجاد کرد، اشتغال با سرمایه‌گذاری درست می‌شود. سرمایه داخلی، سرمایه خارجی، فعال کردن بخش‌های اقتصادی، بخش کشاورزی، خوشبختانه در این چند ماه گذشته از سال جاری هم بخش کشاورزی شرایط رشد خوبی پیدا کرده و در بخش صنعت رشد خوبی داشته‌ایم.»

اگرچه رئیس‌جمهور به درستی سرمایه‌گذاری را عامل ایجاد شغل می‌داند، اما بد نبود نگاهی هم به ارقام منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران هم می‌انداخت.

سرمایه‌گذاری از 3 بخش مصرف بخش خصوصی، مخارج بخش دولتی و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص تشکیل می‌شود و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از دو بخش تشکیل سرمایه در ماشین‌آلات و تشکیل سرمایه در ساختمان شکل می‌گیرد.

بنابر جدول آورده شده که از آمار مرکز آمار ایران استخراج شده است، نشان می‌دهد که به غیر از سال 93 رشد تشکیل سرمایه ثابت منفی بوده است. رشد منفی سرمایه‌گذاری در سال 95 و 6 ماهه اول امسال بسیار قابل توجه است و در مجموع نشان می‌دهد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص از سال 92 تا شش ماهه اول امسال 7/26 درصد کاهش یافته است. در این مدت فقط هزینه مصرف نهایی خصوصی و دولتی رشد کرده اما سرمایه‌گذاری مولد در اقتصاد به شدت کاهش یافته است.

یکی از علائم و نشانه‌های رشد اقتصادی، ایجاد کردن اشتغال می‌باشد، هرچند در این زمینه اعداد و ارقامی هم مطرح می‌شود (مانند اینکه به ازای هر یک درصد رشد باید حدود 100 هزار شغل ایجاد شود و...) اما نکته‌ای که در این میان قابل اشاره است، این است که اصل ایجاد اشتغال در پی رشد پایدار اقتصادی قابل کتمان نیست.

در همین زمینه نظر کارشناسان نشان‌دهنده و موید فقدان اشتغال زایی این رشد اقتصادی می‌باشد، چنانچه حجت‌اله عبدالملکی اقتصاددان در واکنش به اظهارات اقتصادی رئیس‌جمهور به نسیم آنلاین گفت: واقعا نمیدانم درباره اظهارات آقای روحانی در حوزه اقتصاد چه بگویم. خالص اشتغالی که در دولت یازدهم ایجاد شده یعنی تابستان 92 تا تابستان 95 که آمارش موجود است، کل اشتغالی که افزایش یافته حدود 900 هزار شغل است. یعنی عدد واقعی زیر یک میلیون است که متوسط آن به ازای هر سال حدود 300 هزار نفر میشود.

این استاد اقتصاد دانشگاه ادامه داد: البته آقای رئیس‌جمهور علاقه مند هستند که آمارها را در واقع یک در میان اعلام کنند. آقای رئیس‌جمهور آمارهای دنیا را بررسی کند و بعد صحبت کنند. اصولا در همین یک سال اخیری که ایشان می‌فرمایند بنا بر آمارهای رسمی مرکز آمار ایران نرخ بیکاری 7/1 افزایش یافته است. مگر اینکه آقای رئیس‌جمهور گزارش مرکز آمار ایران را تکذیب کنند که ما این تکذیبیه را از ایشان خواهیم پذیرفت.

همچنین ابوالقاسم حکیمی‌پور فارغ التحصیل توسعه از دانشگاه کالیفرنیا هم در واکنش به اظهارات رئیس‌جمهور اظهار داشت: آقای رئیس‌جمهور و تیم اقتصادی ایشان با اعداد و رقم خیلی راحت بازی می‌کنند. رشد اقتصادی 6 ماه اول سال 95 توسط دولت 4/7 درصد اعلام شد و این عدد مورد تمسخر مردم و حتی اقتصاددانان واقع شده. همین اتفاق و فرآیند درباره ارقام اشتغال نیز اعلام شد که این بار هم مورد تمسخر قرار گرفت!

وی با بیان اینکه دولت یازدهم جزئیات رشد اقتصادی 4/7 درصدی را اعلام نکرد، افزود: به نظر اعداد و ارقام هیچ همخوانی با واقعیت‌های اقتصادی جامعه ندارد.

حکیمی‌پور با بیان اینکه حدود 60 درصد صنایع کشور با رکود مطلق مواجه هستند و کشور با افزایش قاچاق و روند صعودی واردات گسترده‌ای مواجه شده، گفت: بنابراین چطور آقای روحانی می‌فرمایند که اشتغال ایجاد کرده‌ایم؟!

درباره رشد اعلام شده توسط دولت و دامن زدن به تبلیغات در این خصوص، تنها وضعیت اشتغال نیست که نشان می‌دهد واقعیت‌های جامعه متفاوت است بلکه گزاره‌های دیگری مانند وضعیت مسکن هم حاکی از بی‌کیفیت بودن این رشد می‌باشد.

به عنوان نمونه یک سعید آگشته، کارشناس اقتصادی با اشاره به کساد مسکن در پی کارشکنی طرف مقابل برجام، گفت: به دلیل بدعهدی‌های طرف مقابل، منابع حاصل از فروش نفت در شرایط پسابرجام وارد کشور نشد و به همین دلیل بخش مسکن که متاثر و تاثیرگذار در اقتصاد ملی است رونق نگرفت.

وی پیش‌بینی کرد: رکود فعلی در حوزه‌های عمرانی و معیشتی تا بعد از انتخابات ریاست جمهوری ۹۶ ادامه خواهد داشت. آگشته تاکید کرد: به اعتقاد من اگر پول‌های بلوکه شده در ماه‌های اخیر به کشور برمی‌گشت باید تورم ایجاد می‌کرد، اما کاهش ثبات و کاهش نرخ تورم نشان می‌دهد پول به چرخه اقتصادی کشور وارد نشده است.

فارغ از این مباحث، فزاینده‌های قابل تامل دیگری در سخنان رئیس‌جمهور وجود دارد که بررسی آن، حقیقت را روشن‌تر از پیش می‌نماید. رئیس‌جمهور در بخش دیگری از صحبت‌های خود گفت: «سال گذشته همین موقع بنده مصاحبه‌ای انجام دادم و همه تلاش می‌کردیم تا اجناسی که در انبارها باقی مانده را چگونه به فروش برسانیم. در برخی از کارخانه‌های بزرگ ما مانند فولاد آنقدر انبارها از کالا انباشته شده بودند که دیگر جایی در انبارها وجود نداشت، اما الان دیگر فولاد جنسی ندارد که بدهد، همه انبارها خالی شده است و حتی در شرایط امروز، فولاد نوبت‌های سه‌ماهه می‌دهد، این موضوع نشان می‌دهد کسانی که می‌گویند رکود و مدام می‌گویند ما نمی‌بینیم، خب عینکی، چیزی استفاده کنید. بروند به همین فولاد نگاه کنند، بررسی کنند سال گذشته فولاد چه شرایطی داشت و امسال چه شرایطی دارد.»

باز هم با استناد به گزارش مرکز آمار ایران تغییر در موجودی انبار که یک متغیر مهم در رونق یا رکود خرید و فروش در بازار است، می‌توان دریافت که در این مدت موجودی انبارها به شدت رشد کرده است.

تغییر در موجودی انبار دوره

جدول دو

تغییر مثبت در موجودی انبار (جدول دو) که به معنای بیشتر شدن موجودی انبار در کل بنگاه‌های اقتصادی است، گویای عدم رونق در بازار و انتقال کلای تولیدی به درون انبار می‌باشد.